

DECIZIE

10 martie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței
Judecători

Valeriu Doagă
Dumitru Mardari, Iuliana Oprea

judecând recursul declarat de Gușan Leonid, reprezentat de avocatul Danciuc Ghenadie, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată înaintată de Întreprinderea Municipală de Gestionare a Fondului Locativ nr. 22 împotriva lui Gușan Leonid, intervenient accesoriu Societatea pe Acțiuni „Termoelectrica” privind încasarea datoriei,

împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 03 decembrie 2015, prin care s-a admis parțial demersul privind scutirea de la plata taxei de stat, nu s-a dat curs cererii de apel și s-a acordat termen pentru lichidarea neajunsurilor,

C O N S T A T Ă :

La 07.07.2014, ÎMGFL nr. 22 a depus cerere de chemare în instanța de judecată împotriva lui Gușan Leonid, intervenient accesoriu SA „Termoelectrica” privind încasarea datoriei pentru energia termică în mărime de 50 060,41 lei și a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 22.10.2015, s-a admis acțiunea. S-a încasat din contul lui Gușan Leonid în beneficiul lui ÎMGFL nr. 22 datoria în sumă de 50060 (cincizeci mii șaizeci) lei 41 bani și cheltuielile judiciare, constituite din taxa de stat în mărime de 1501 (o mie cinci sute unu) lei 81 bani.

La 19.11.2015, reprezentantul apelantului Gușan Leonid, avocatul Danciuc Ghenadie a depus cerere de apel, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii, cât și scutirea de la plata taxei de stat.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 03 decembrie 2015 s-a admis parțial cererea reprezentantului apelantului Gușan Leonid, avocatului Danciuc Ghenadie privind scutirea de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel.

S-a dispus scutirea apelantului Gușan Leonid de la plata taxei de stat în sumă de 776 (șapte sute șaptezeci și șase) lei 35 bani și s-a obligat să achite taxa de stat în mărime de 350 (trei sute cincizeci) lei.

De asemenea, s-a dispus a nu da curs cererii de apel depusă de reprezentantul apelantului Gușan Leonid, avocatul Danciuc Ghenadie și s-a comunicat apelantului și reprezentantului lui, că necesită să prezinte apelul cu indicarea motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul și probele invocate în susținerea acestuia, dovada de plată a taxei de stat în mărime de 350 (trei sute cincizeci) lei până la 27.01.2016, iar în caz contrar cererea de apel nu va fi considerată depusă și va fi restituită conform art. 369 alin. (1) CPC.

La adoptarea soluției, instanța de apel a aplicat prevederile art. 368 alin. (1) CPC, menționând că Gușan Leonid urmează să prezinte apelul motivat și dovada achitării taxei de stat în mărime de 350 lei.

Considerând ilegală încheierea instanței de apel, la 20 ianuarie 2016, Gușan Leonid, reprezentat de avocatul Danciuc Ghenadie a contestat-o cu recurs, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii Curții de Apel Chișinău din 03 decembrie 2015, cu emiterea unei decizii prin care Gușan Leonid să fie scutit integral de la plata taxei de stat.

În susținerea recursului recurentul a invocat ilegalitatea încheierii contestate, indicând că instanța de apel la adoptarea încheierii nu a luat în considerație circumstanțele de fapt constatate prin copiile actelor prezentate, și anume că apelantul este pensionar, are grad de invaliditate care nu-i permite să muncească, locuiește de unul singur și nu are familie care ar putea să-l ajute.

La fel, a menționat că instanța de apel prin încheierea emisă la 03.12.2015 i-a tăiat orice cale legală de a-și apăra drepturile și interesele, neacordându-i posibilitatea amânării sau eşalonării achitării taxei de stat, i-a încălcat drepturile fundamentale ale omului și i-a îngăduit accesul liber la justiție.

Potrivit art. 426 alin. (3) CPC, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului în raport cu criticile invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ consideră recursul întemeiat și pasibil de a fi admis din următoarele considerente.

Conform art. 427 lit. c) CPC, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, soluționând prin decizie problema în fond.

Încheierea recurată este adoptată în contradicție cu normele de drept procedural care reglementează acțiunile instanței la acea fază a procesului și cu aprecierea incompletă și eronată a probelor și circumstanțelor ce vizează temeiurile de scutire de la plata taxei de stat – motiv pentru care de către Colegiu este considerată ilegală și neîntemeiată.

Astfel, norma art. 83 alin. (1) CPC stipulează că taxa de stat reprezintă o sumă care se percepe, în temeiul legii, de către instanța judecătorească în beneficiul statului de la persoanele în ale căror interese se exercită actele procedurale de judecare a pricinii civile sau cărora li se eliberează copii de pe documente din dosar. Prin urmare, o condiție indispensabilă pentru admiterea spre examinare a cererii de apel reprezintă plata taxei de stat, dovada căreia potrivit art. 365 alin. (4) CPC se anexează la cererea de apel.

În același timp, art. 85 alin. (1) CPC indică cine și în ce condiții sânt scutiți de la achitarea taxei de stat. În continuare se relevă faptul că potrivit alin. (2) al aceluiași articol, pot fi stabilite prin lege și alte cazuri de scutire a părților de plata taxei de stat, iar potrivit alin. (4), în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, persoana fizică sau juridică poate fi scutită de judecător (de instanța judecătorească) de plata taxei de stat sau de plata unei părți a ei.

Astfel legea sus enunțată, admite cazuri în care instanța judecătorească, în funcție de condițiile unui participant la proces este în drept să scutească de plata taxei de stat participantul care se încadrează în cazurile enumerate de art. 85 CPC.

În speță, apelantul a depus cererea de apel fără a achita taxa de stat, dar a solicitat, în urma prezentării probelor necesare, scutirea de la plata taxei de stat din considerentul imposibilității achitării acesteia ca consecință a stării financiare precare, fiind pensionar și având grad de invaliditate. Instanța de apel a constatat situația invocată, dar a admis parțial cererea privind scutirea de la plata taxei de stat pe motiv că nu au fost anexate la cerere probe ce ar confirma imposibilitatea achitării plății taxei de stat integral.

Instanța de recurs consideră concluzia instanței de apel ca neîntemeiată, având în vedere faptul că apelantul a justificat prin probe cerința de scutire de la plata taxei de stat.

La caz, Gușan Leonid, reprezentant de avocatul Danciuc Ghenadie, a prezentat instanței de apel adeverința eliberată de Casa Națională de Asigurări Sociale Chișinău, sect. Rîșcani nr. 1478 din 09.11.2015, care atestă faptul că recurentul beneficiază de pensie în mărime de 995.58 lei și suport financiar în mărime de 120 lei.

Or, aceste înscrisuri probează cu certitudine circumstanțele invocate de apelant-recurent.

Mai mult ca atât, instanța de apel a constatat împrejurările menționate supra, dar a conchis că acestea nu constituie temei de scutire de la plata taxei de stat.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului într-o jurisprudență constantă (*Clionov vs. Moldova*, *Tudor-Comerț vs. Moldova*, etc.) a statuat că instanțele judecătorești naționale sunt obligate de a stabili capacitatea părților de a plăti taxa de stat luând în considerație natura procesului inițiat, circumstanțele specifice ale cauzei.

Prin urmare, instanțele naționale au sarcina de a aprecia, într-un caz concret, proporționalitatea și capacitatea justițiabilului de a achita taxa de stat, calculată în baza legii, în funcție de situația financiară a persoanei, urmărind ca taxa impusă să nu fie de natură a-i bloca accesul la justiție.

În context instanța amintește că art. 6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului îi garantează fiecărei persoane dreptul de a sesiza o instanță cu orice contestație referitoare la drepturile și obligațiile sale cu caracter civil, iar factorul financiar, respectiv incapacitatea de a achita o taxă de stat, nu poate servi ca motiv de a nu recurge la această cale de atac.

De altfel, instanța europeană a relatat în practica sa constantă că dreptul la o instanță nu este absolut. În această privință, Curtea Europeană, în mai multe cauze de acest gen nu exclude niciodată ipoteză că interesele unei bune administrări a justiției pot să justifice impunerea unei restricții de natură financiară în accesul unei persoane la o instanță (*Tolstoy –Miloslavsky împotriva Regatului Unit*), dar această restricție se impune a fi una justificată, generată de situația celui ce recurge la calea de atac, dar și conformă normelor care guvernează accesul la justiție. Respectiv, impunerea achitării taxei de stat în condițiile în care norma legală, și situația contestatarului prevede scutirea de la achitarea taxei de stat – ar restricționa nejustificat accesul la justiție, și s-ar admite astfel încălcarea unuia din drepturile fundamentale consfințite în Convenție.

Pornind de la circumstanțele menționate supra, Colegiul conchide asupra necesității casării încheierii Curții de Apel Chișinău din 03 decembrie 2015 și emiterii unei încheieri noi de admitere a cerinței de scutire de la plata taxei de stat, pentru a nu admite încălcarea dreptului la o cale de atac și pentru a evita orice atingere adusă însăși substanței dreptului la un tribunal și cauza urmează a fi restituită

la Curtea de Apel Chişinău pentru examinarea apelului depus de Guşan Leonid, reprezentant de avocatul Danciuc Ghenadie în fond.

În lumina celor expuse, conducându-se de prevederile art. 427 lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii Supreme de Justiţie,

D E C I D E:

Se admite recursul declarat de Guşan Leonid, reprezentant de avocatul Danciuc Ghenadie.

Se casează încheierea Curţii de Apel Chişinău din 03 decembrie 2015 şi se pronunţă o nouă decizie sub formă de încheiere prin care se scuteşte Guşan Leonid de la plata taxei de stat la depunerea apelului împotriva hotărârii Judecătoriei Rîşcani, mun. Chişinău din 22 octombrie 2015, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată înaintată de Întreprinderea Municipală de Gestionare a Fondului Locativ - 22 împotriva lui Guşan Leonid, intervenient accesoriu Societatea pe Acţiuni „Termoelectrica” privind încasarea datoriei.

Se remite cauza pentru judecarea cererii de apel în fond la Curtea de Apel Chişinău.

Decizia este irevocabilă din momentul adoptării.

Preşedintele şedinţei

Valeriu Doagă

Judecători

Dumitru Mardari

Iuliana Oprea